

Sygn. akt I UK 199/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

SSN Andrzej Wróbel

Protokolant Małgorzata Beczek

w sprawie z odwołania J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 14 marca 2006 r.,

kasacji ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w K.

z dnia 21 grudnia 2004 r., sygn. akt III AUa .../03,

1. oddala kasację,

2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w K. na rzecz radcy prawnego M. K. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) zwiększoną o 22% podatku od towarów i usług, tytułem kosztów uzyskanej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

Uzasadnienie

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją dnia 13 czerwca 2002 r. odmówił J. S. przyznania renty z tym częściowej niezdolności do pracy na dalszy okres, ponieważ lekarz orzecznik ZUS uznał, że ubezpieczony jest obecnie (tj. od 1 czerwca 2002 r.) zdolny do pracy.

W odwołaniu do Sądu Okręgowego Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych K. ubezpieczony kwestionował decyzję organu rentowego, podnosząc, że jest ona niezgodna ze stanem faktycznym, bo został przebadany jedynie przez lekarza ortopeda, zamiast również przez lekarzy neurologa, okulistę i reumatologa oraz naczyniowca.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z dnia 12 marca 2003 r. oddalił odwołanie, gdyż w wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalił, że ubezpieczony nie jest co najmniej częściowo niezdolny do pracy. W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy powołał się na opinię biegłych sądowych lekarzy specjalistów chorób wewnętrznych - diabetologa, neurologa, chirurga traumatologa - ortopedy, okulisty oraz laryngologa, na podstawie których dokonał powyższych ustaleń.

Od powyższego wyroku ubezpieczony wniósł apelację.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 21 grudnia 2004 r. oddalił apelację ubezpieczonego. Sąd drugiej instancji uznał, iż Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, dokonał trafnych ustaleń faktycznych oraz wywiódł logiczne i znajdujące oparcie w prawie materialnym wnioski. Ze względu na okoliczność, że wnioskodawca w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym przedłożył nową dokumentację lekarską dotyczącą głównie leczenia w Poradni Chorób Płuc i Gruźlicy w B., spowodowało to konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego o opinię biegłego specjalisty pulmonologa.

Na podstawie opinii wyżej wymienionego biegłego Sąd ustalił, że ubezpieczony z powodu przewlekłej obturacyjnej choroby płuc z niewydolnością oddechową typu obturacyjnego jest częściowo niezdolny do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji mechanika - kierowcy oraz, że niezdolność ta ma charakter okresowy od daty badania przez biegłego a więc od 3 listopada 2004 r. na dwa lata. Ustalona

w ten sposób częściowa niezdolność do pracy nie uprawniała jednak ubezpieczonego do przywrócenia prawa do renty na podstawie art. 61 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), bowiem niezdolność ta powstała dopiero w listopadzie 2004 r., a wskazany przepis wymaga aby niezdolność do pracy występowała przed upływem 18 miesięcy licząc od daty, do której przysługiwało prawo do renty. W niniejszej sprawie wnioskodawcy prawo to przysługiwało do dnia 31 maja 2002 r., co powoduje, że niezdolność do pracy powstała po wskazanym wyżej terminie. Powyższe spowodowało, że apelację należało oddalić.

Ubezpieczony od powyższego wyroku wniósł kasację, wskazując na naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 61 oraz art. 14 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną ich interpretację i niewłaściwe zastosowanie lub pominięcie oraz naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności naruszenie przepisu art. 234 k.p.c. oraz art. 468² § 2 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się nieuzasadniona. W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że na podstawie decyzji organu rentowego z dnia 13 czerwca 2002 r. wcześniej przyznana wnioskodawcy renta okresowa z tytułu częściowej niezdolności do pracy nie została przedłużona na dalszy okres - wobec stwierdzenia orzeczeniem lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 czerwca 2002 r., że wnioskodawca jest zdolny do pracy. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K., w wyniku zasięgnięcia opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów chorób wewnętrznych - diabetologa, neurologa, chirurga traumatologa - ortopedy, okulisty oraz laryngologa wyrokiem z dnia 12 marca 2003 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy od powyższej decyzji odmownej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem ustalił, że stwierdzone u niego dolegliwości nie powodują niezdolności do pracy, z kolei, Sąd Apelacyjny w K.

wyrokiem z dnia 20 maja 2003 r. oddalił apelację wnioskodawcy, ponieważ na podstawie opinii biegłego lekarza specjalisty pulmonologa ustalił, że wnioskodawca od daty 3 listopada 2004 r. ponownie jest częściowo niezdolny do pracy z powodu innego schorzenia niż to, które legło u podstaw przyznania renty czasowej do dnia 31 maja 2002 r. W tym stanie rzeczy wszystkie opinie, zarówno te sporządzone w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, jak i te sporządzone w postępowaniu apelacyjnym przesądzały o tym, że na dzień 31 listopada 2003 r. (ostatni dzień 18-miesięcznego terminu liczonego od daty ustania prawa do renty tj. od 31 maja 2002 r.) wnioskodawca był zdolny do pracy. Z wskazanej opinii biegłego bezspornie bowiem wynika, że niezdolność powstała dopiero w listopadzie 2004 r., czyli po upływie wymienionego wyżej okresu z art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W tej sytuacji, podniesione przez pełnomocnika wnioskodawcy w kasacji od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w K. zarzuty, iż w rozpoznawanej sprawie doszło do niewłaściwego zastosowania art. 61, art. 14 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 107 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz naruszenia wskazanych w kasacji przepisów postępowania cywilnego okazały się oczywiście bezzasadne, skoro przepis art. 102 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przesądza w sposób jednoznaczny o tym, iż prawo do świadczenia uzależnione od okresowej niezdolności do pracy ustaje z upływem okresu, na jaki to świadczenie przyznano. Natomiast art. 61 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowi, że prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy. Oznacza to, że prawo do renty okresowej przyznanej z powodu niezdolności do pracy, które ustaje z upływem okresu, na jaki świadczenie to zostało przyznane, podlega przywróceniu wyłącznie w sytuacji, gdy w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Sądy obu instancji podjęły rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie w oparciu o wiedzę specjalistyczną przedstawioną w opiniach biegłych lekarzy sądowych. Tak więc ocena sądów w tym postępowaniu sprowadzała się przede wszystkim do kontroli

tych opinii z punktu widzenia rzetelności zgromadzonej przezeń dokumentacji, na bazie których opinie te zostały sporządzone oraz poprawności przeprowadzonego w nich rozumowania z punktu widzenia zasad logicznego myślenia i sposobu uzasadnienia wyprowadzonych wniosków (konkluzji). Równocześnie, dla oceny opinii biegłego sądowego istotne znaczenie ma to, czy w sposób rzetelny i jednoznaczny zarazem udziela ona odpowiedzi na zadane przez sąd pytanie, dotyczące istotnej z punktu widzenia rozstrzygnięcia w danej sprawie kwestii, która wymaga pozaprawnej specjalistycznej wiedzy fachowej – w rozpoznawanej sprawie w grę wchodziła potrzeba fachowej oceny zdrowia wnioskodawcy z punktu widzenia jego całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy i w tym zakresie opinie biegłych sądowych w ocenie Sądów obu instancji były w pełni prawidłowe. W tej sytuacji, bezprzedmiotowe okazały się więc zarzuty dotyczące naruszenia lub niewłaściwego zastosowania w rozpoznawanej sprawie przepisów postępowania, skoro polegały one wyłącznie na kwestionowaniu lub polemice skarżącego z treścią przedstawionych w sprawie opinii biegłych lekarzy sądowych oraz ich oceną przez Sądy obu instancji. Powołanie się w kasacji na naruszenie art. 234 k.p.c. było bezprzedmiotowe, bowiem wobec ustalenia braku niezdolności do pracy na tzw. okres ustawowy (18 miesięcy od ustalenia ostatniej niezdolności do pracy) nie występuje w sprawie domniemanie prawne, że po stwierdzeniu w postępowaniu rentowym i przed Sądem pierwszej instancji ustąpienia niezdolności do pracy niezdolność ta nadal istniała. Z kolei w Kodeksie postępowania cywilnego nie występuje art. 468² § 2 pkt 3 k.p.c. Przepis ten nie posiada żadnego indeksu, jeżeli zaś skarżącemu chodziło o art. 468 § 2 pkt 3 k.p.c. to Sąd drugiej instancji nie uchybił temu przepisowi, skoro wiadomym mu było, że okolicznością sporną w sprawie jest brak niezdolności do pracy i brak jej ponownego wystąpienia w okresie ustawowym. Granicę bowiem obowiązku prowadzenia przez sąd postępowania dowodowego .wyznacza, podlegająca kontroli instancyjnej ocena, czy dostatecznie wyjaśniono sporne okoliczności sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 1997 r., II UKN 271/97, OSNAPiUS 1998 nr 14, poz. 430).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² k.p.c. orzekł jak w sentencji.